

III

(Előkészítő jogi aktusok)

TANÁCS

1/2008/EK KÖZÖS ÁLLÁSPONT

a Tanács által 2007. december 20-án elfogadva

a fémhigany kiviteli tilalmáról és biztonságos tárolásáról szóló, ...-i .../2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadására tekintettel

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2008/C 52 E/01)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 175. cikke (1) bekezdésére, és, e rendelet 1. cikkével összefüggésben, 133. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően ⁽²⁾,

mivel:

- (1) A környezetbe jutó higany elismerten világméretű fenyegetést jelent, ami regionális, nemzeti és globális szinten egyaránt fellépést sürget.
- (2) A higanyra vonatkozó közösségi stratégiáról szóló, a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek címzett bizottsági közleménnyel összhangban mérsékelni kell az emberek és a környezet higanyexpozíciójának kockázatát.
- (3) A közösségi szinten meghozandó intézkedéseket a higanyexpozíció kockázatának mérséklését célzó globális törekvések, különösen pedig az ENSZ környezetvédelmi programja keretében végrehajtott, a higanyra vonatkozó program alapján tett erőfeszítések részének kell tekinteni.

- (4) A világpiacon rendelkezésre álló higanykínálat jelentős csökkentése érdekében meg kell tiltani a fémhigany Közösségből történő kivitelét.
- (5) A kiviteli tilalom következtében jelentős mennyiségű higanyfelesleg halmozódik fel a Közösségben, amelynek a piaci forgalomba való visszakerülését meg kell akadályozni. Ezért gondoskodni kell az ilyen higany Közösségen belüli biztonságos tárolásáról.
- (6) A hulladéknak minősülő fémhigany biztonságos tárolásának lehetővé tétele érdekében bizonyos hulladéklerakók tekintetében helyénvaló eltérni a hulladéklerakókról szóló, 1999. április 26-i 1999/31/EK tanácsi irányelv ⁽³⁾ 5. cikke (3) bekezdésének a) pontjától és rendelkezni arról, hogy az 1999/31/EK irányelv 16. cikke és II. melléklete alapján a hulladékok hulladéklerakókban történő átvételének kritériumairól és eljárásairól szóló, 2002. december 19-i 2003/33/EK tanácsi határozat ⁽⁴⁾ mellékletének 2.4. szakaszában előírt követelményeket a fémhigany föld feletti, erre a célra szánt és felszerelt létesítményekben egy évnél hosszabb ideig történő ideiglenes tárolására nem kell alkalmazni.
- (7) A fémhigany egy évnél hosszabb ideig tartó, az erre szolgáló és ennek megfelelően felszerelt föld feletti létesítményekben történő ideiglenes tárolására a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről szóló, 1996. december 9-i 96/82/EK tanácsi irányelvet ⁽⁵⁾ kell alkalmazni.

⁽¹⁾ HL C 168., 2007.7.20., 44. o.⁽²⁾ Az Európai Parlament 2007. június 20-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé), a Tanács 2007. december 20-i közös álláspontja és az Európai Parlament ...-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).⁽³⁾ HL L 182., 1999.7.16., 1. o. Az 1882/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 284., 2003.10.31., 1. o.) módosított irányelv.⁽⁴⁾ HL L 11., 2003.1.16., 27. o.⁽⁵⁾ HL L 10., 1997.1.14., 13. o. A legutóbb az 1882/2003/EK rendelettel módosított irányelv.

- (8) Ez a rendelet nem érinti a hulladékszállításról szóló, 2006. június 14-i 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet⁽¹⁾. Annak érdekében azonban, hogy a Közösségben lehetővé tegyék a fémhigany megfelelő ártalmatlanítását, a célország és a küldő ország illetékes hatóságainak törekedniük kell arra, hogy ne emeljenek kifogást e rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján hulladéknak minősülő fémhigany-szállítmányokkal szemben. Meg kell jegyezni, hogy e rendelet 11. cikkének (3) bekezdése szerint amennyiben a küldő tagállamban évente olyan kis mennyiségben képződik veszélyes hulladék, hogy új, különleges ártalmatlanító berendezéseknek abban az országban való üzembe helyezése gazdaságtalan lenne, a 11. cikk (1) bekezdésének a) pontját nem kell alkalmazni.
- (9) Az emberi egészségre és a környezetre nézve biztonságos tárolás érdekében a 2003/33/EK határozatban a föld alatti tárolásra előírt biztonsági vizsgálatot külön követelményekkel kell kiegészíteni, és alkalmazási körét ki kell terjeszteni a nem föld alatti tárolásra. A különleges követelmények és az átvételi kritériumok elfogadása előtt semmilyen végleges ártalmatlanítási művelet nem engedélyezhető. A fémhigany ártalmatlanítására átalakított sóbányákban vagy mély, föld alatti keményszikla-képződményekben a tárolási körülményeknek nevezetesen meg kell felelniük a felszín alatti vizeknek a higany elleni védelme, a higanygőz-kibocsátás megelőzése, a környezet gázok és folyadékok általi áthatolhatatlansága és – tartós tárolás esetén – a bányákban történő feltöltési folyamat végén a hulladékok külvilágtól való végleges elzárása elvének. Ezeket a kritériumokat fel kell venni az 1999/31/EK irányelv mellékleteibe, amikor azokat az e rendelet alkalmazása érdekében módosítják.
- (10) A föld feletti tárolási körülményeknek különösen meg kell felelniük a tárolás visszafordíthatósága, a higany csapadékvízzel szembeni védelme, a talaj felé való áthatolhatatlanság, valamint a higanygőz-kibocsátás megelőzése elvének. Ezeket a kritériumokat fel kell venni az 1999/31/EK irányelv mellékleteibe, amikor azokat az e rendelet alkalmazása érdekében módosítják. A fémhigany föld feletti tárolását ideiglenes megoldásnak kell tekinteni.
- (11) Annak érdekében, hogy e rendelet értékelése kellő időben megtörténhessen, a tagállamoknak tájékoztatást kell adniuk a tároló létesítmények számára kiadott engedélyekről, valamint a rendelet alkalmazásáról és piaci hatásairól. Az importőröknek, az exportőröknek és az üzemeltetőknek információt kell nyújtaniuk a fémhigany helyváltoztatásáról és felhasználásáról.
- (12) A tagállamok szankciókat írnak elő azon természetes vagy jogi személyekkel szemben, akik/amelyek e rendelet rendelkezéseit megsértik. E szankcióknak hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.
- (13) A Szerződés versenyjogi rendelkezéseinek, különösen 81. cikkének sérelme nélkül helyénvaló információcserét szervezni annak felmérése érdekében, hogy a higany, a higanyvegyületek és a higanyt tartalmazó termékek kivitele, behozatala és tárolása terén szükség van-e kiegészítő intézkedések bevezetésére.
- (14) Kutatások folynak a higany biztonságos ártalmatlanítására vonatkozóan, ideértve a különböző technikákat a higany stabilizációjára vagy immobilizálásának egyéb módszereit is. A Bizottságnak prioritásként kell biztosítania e kutatások folyamatos felülvizsgálatát, és arról mielőbb jelentést kell benyújtania. Ezen információ fontos, mivel szilárd alapot fog képezni e rendelet céljának elérése érdekében elvégezendő felülvizsgálatához.
- (15) A Bizottság ezeket az információkat figyelembe veszi az értékelő jelentés benyújtása során annak megállapítása érdekében, hogy szükség van-e ezen rendelet módosítására.
- (16) A Bizottság ugyancsak követi a higany világpiacon keresletével és kínálatával kapcsolatos fejleményeket, különösen a kapcsolódó többoldalú tárgyalásokat, és ezekről jelentést készít azzal a céllal, hogy lehetővé tegye az általános megközelítés következetességének értékelését.
- (17) A fémhigany a rendeletben említett bizonyos létesítményekben történő ideiglenes tárolása tekintetében való alkalmazásához szükséges intézkedéseket az 1999/31/EK rendelettel összhangban kell elfogadni, figyelemmel az e rendelet és az irányelv közötti közvetlen kapcsolatra.
- (18) Mivel a rendelet célját, nevezetesen a higanyexpozíciónak a kiviteli tilalmon és a tárolási kötelezettségen keresztül történő mérséklését az áruk mozgására és a belső piac működésére gyakorolt hatásából és a higanyszennyezés határokon átnyúló voltából következően a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az közösségi szinten jobban megvalósítható, a Közösség intézkedéseket hozhat a Szerződés 5. cikkében foglalt szubsidiaritás elvének megfelelően. Az e cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően, e rendelet nem lép túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

2011. július 1-jétől tilos a Közösségből fémhiganyt (Hg, CAS-sz.: 7439-97-6) kivinni.

⁽¹⁾ HLL 190., 2006.7.12., 1. o.

2. cikk

2011. július 1-jétől a klóralkáliipar által már nem használt fémhiganyt, a földgáztisztítás során nyert fémhiganyt és a színesfém-bányászati és -olvasztási eljárásokban nyert fémhiganyt hulladéknak kell tekinteni, és azt a hulladékokról szóló, 2006. április 5-i 2006/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ rendelkezéseinek megfelelően az emberi egészségre és a környezetre nézve biztonságos módon kell ártalmatlanítani.

3. cikk

(1) Az 1999/31/EK irányelv 5. cikke (3) bekezdésének a) pontjában foglalt rendelkezéstől eltérve a hulladéknak minősülő fémhigany megfelelő elkülönítés mellett:

- a) egy évnél hosszabb ideig ideiglenesen, vagy pedig tartósan tárolható (a 2006/12/EK irányelv II.A. mellékletében meghatározott ártalmatlanítást szolgáló, D 15 vagy D 12 művelet) a fémhigany ártalmatlanítására átalakított sóbányákban vagy a sóbányákkal azonos szintű biztonságot és elkülönítést lehetővé tevő mély, föld alatti keményszikla-képződményekben; vagy
- b) egy évnél hosszabb ideig ideiglenesen tárolható (a 2006/12/EK irányelv II.A. mellékletében meghatározott ártalmatlanítást szolgáló, D 15 művelet) a fémhigany ideiglenes tárolására szolgáló és ennek megfelelően felszerelt föld feletti létesítményekben. Ebben az esetben a 2003/33/EK határozat mellékletének 2.4. szakaszában megállapított feltételeket nem kell alkalmazni.

Az 1999/31/EK irányelv és a 2003/33/EK határozat további rendelkezéseit az a) és b) pontra alkalmazni kell.

(2) A 96/82/EK irányelvet az e cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett tárolásokra alkalmazni kell.

4. cikk

(1) A fémhigany az e rendelet 3. cikke szerinti ártalmatlanítása tekintetében a 2003/33/EK határozatnak megfelelően elvégzendő biztonsági vizsgálatnak ki kell terjednie különösen a fémhigany és a zártágát biztosító berendezések jellemzőiből és hosszú távú viselkedéséből fakadó többletkockázatra.

(2) Az e rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja szerinti létesítmények tekintetében az 1999/31/EK irányelv 8. és 9. cikkében említett engedélyben követelményeket kell előírni a tartályok szemrevételezéssel történő rendszeres ellenőrzésére, valamint az esetleges szivárgás észlelésére alkalmas szivárgásjelző berendezés felszerelésére vonatkozóan.

(3) Az e rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában felsorolt létesítményekre vonatkozó követelményeket, valamint az 1999/31/EK irányelv I., II. és III. mellékletét módosító, a fémhigany átvételi kritériumait az ezen irányelv 16. cikkében

⁽¹⁾ HLL 114., 2006.4.27., 9. o.

említett eljárásnak megfelelően ki kell igazítani. A Bizottságnak a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2010. január 1-jéig megfelelő javaslatot kell benyújtania.

A fémhiganyval kapcsolatos bármely (a 2006/12/EK irányelv II.A. mellékletében meghatározott ártalmatlanítást szolgáló, D12 művelet) végleges ártalmatlanítási műveletet kizárólag az 1999/31/EK irányelv I., II. és III. melléklete módosítása elfogadásának időpontját követően lehet engedélyezni.

5. cikk

(1) A tagállamok megküldik a Bizottságnak az ideiglenes vagy tartós fémhiganytárolásra (a 2006/12/EK irányelv II.A. mellékletében meghatározott ártalmatlanítást szolgáló, D 15 vagy D 12 művelet) szolgáló létesítményeknek kiadott engedélyek másolatát.

(2) 2012. július 1-jéig a tagállamok saját területeiket illetően tájékoztatást adnak a Bizottságnak e rendelet alkalmazásáról és piaci hatásairól. A Bizottság kérésére a tagállamok ezt a tájékoztatást e határnapnál korábban is kötelesek megadni.

(3) 2012. július 1-jéig a 2. cikkben említett tevékenységet végző importőrök, exportőrök és üzemeltetők eljuttatják a Bizottságnak és az illetékes hatóságoknak a következő adatokat:

- a) a Közösségbe belépő fémhigany-szállítmányok mennyiségét, árát, származási és rendeltetési országát, valamint tervezett felhasználását;
- b) a Közösségen belüli, határokat átlépő, hulladéknak minősülő fémhigany-szállítmányok mennyiségét, származási és rendeltetési országát.

6. cikk

A tagállamok meghatározzák az e rendelet rendelkezéseinek megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, és meghozzák az e szankciók alkalmazásához szükséges intézkedéseket. Az előírt szankcióknak hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A tagállamok e rendelkezésekről ...-ig (*) tájékoztatják a Bizottságot, és haladéktalanul közlik továbbá a Bizottsággal az e rendelkezéseket érintő minden későbbi módosítást.

7. cikk

(1) A Bizottság információcserét szervez a tagállamok és az érintett iparágak között. Ezen információcsere során meg kell vizsgálni különösen, hogy a kiviteli tilalmat ki kell-e terjeszteni a higanyvegyületekre és a higanyt tartalmazó termékekre, hogy szükség van-e a fémhigany, a higanyvegyületek és a higanyt tartalmazó termékek behozatalának tilalmára, hogy ki kell-e terjeszteni a tárolási kötelezettséget a más forrásokból származó fémhiganyra, valamint hogy szükséges-e időben korlátozni a fémhigany ideiglenes tárolását.

(*) Egy évvel az e rendelet hatálybalépését követően.

(2) A Bizottság figyelemmel kíséri a biztonságos ártalmatlanítási módokat – beleértve a fémhigany befoglalását is – vonatkozó, folyamatban levő kutatási tevékenységeket. A Bizottság legkésőbb 2010. július 1-jéig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. E jelentés alapján a Bizottság adott esetben javaslatot tesz e rendelet felülvizsgálatára a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2013. július 1-jéig.

(3) A Bizottság az (1) és a (2) bekezdésben, valamint az 5. cikkben előírt tájékoztatás figyelembevételével értékeli e rendelet Közösségen belüli alkalmazását és piaci hatásait.

(4) A Bizottság 2013. július 1-jéig, adott esetben az e rendelet felülvizsgálatára vonatkozó javaslat kíséretében jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amely ismerteti és értékeli az (1) bekezdésben említett információcsere és a (3) bekezdésben említett értékelés eredményét.

(5) A Bizottság 2010. július 1-jéig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a higannyal kapcsolatos többoldalú tevékenységekről és tárgyalásokról, amelyben felméri különösen azt, hogy az e rendeletben előírt intézkedések időbeli és tárgyi hatálya mennyiben mutat összhangot a nemzetközi fejleményekkel.

8. cikk

A tagállamok 2011. július 1-jéig fenntarthatják a közösségi jogszabályokkal összhangban az e rendelet elfogadását megelőzően elfogadott, a fémhigany kivitelét korlátozó nemzeti intézkedéseket.

9. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt ...

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök

A TANÁCS INDOKOLÁSA

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2006. október 26-án benyújtotta a Tanácsnak a fémhigany kiviteli tilalmáról és biztonságos tárolásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatát. A javaslat az Európai Közösséget létrehozó szerződés 133. cikkén és 175. cikkének (1) bekezdésén alapul.

Az Európai Parlament 2007. június 20-án az első olvasatot követően elfogadta véleményét.

A Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. április 25-én elfogadta véleményét.

A Régiók Bizottsága 2006. november 27-én úgy határozott, hogy nem nyilvánít véleményt a javaslatról.

A Tanács 2007. december 20-án, az Európai Közösséget létrehozó szerződés 251. cikke (2) bekezdésének megfelelően elfogadta közös álláspontját.

II. CÉLKITŰZÉSEK

A javasolt rendelet célja, hogy a világpiacon rendelkezésre álló fémhigany-kínálat csökkentésével hozzájáruljon a környezetben lévő higany mennyiségének csökkentéséhez, és hogy jogi keretet biztosítson a többletek kérdésének fenntartható megoldásához. A fő célkitűzések a következők:

- a fémhigany Közösségből történő kivitelének megtiltása,
- annak biztosítása, hogy a fő forrásokból származó fémhigany-többlet ne kerüljön újra a piacra, továbbá hogy sor kerüljön annak biztonságos ártalmatlanítására,
- lehetőséget biztosítani a fémhigany e célra szolgáló létesítményekben történő ártalmatlanítására.

III. A KÖZÖS ÁLLÁSPONT ELEMZÉSE

Általános megjegyzések

A közös álláspont szó szerint, részben, vagy szellemét tekintve átveszi az Európai Parlament első olvasatban elfogadott módosításainak egy részét. Rendelkezik mindenekelőtt a rendelet hatálya lehetséges jövőbeli kiterjesztésének szükségességére vonatkozó átfogó felülvizsgálatról, és további biztonsági követelményeket vezet be a fémhigany ártalmatlanítására vonatkozóan. Meghatározza a javaslat jogalapját is (a Szerződés 175. cikkének (1) bekezdése, és 133. cikke – a rendelet 1. cikkével kapcsolatban, amely nem követi a 2. és a 19. módosítást), és átvesz egy sor egyéb, a szöveget és a vonatkozó EK-jogszabályokat egyértelművé tevő változtatást. A következő szakaszok a lényegi változásokat írják le.

A higanykivitel tilalma – hatály és felülvizsgálata (1. és 7. cikk)

A rendelet hatálya és a kiviteli tilalom dátuma – az 1. cikkben – a Bizottság eredeti javaslatának felel meg. A közös álláspont részben összhangban áll a 20., 50., 22., 33., 36., 1., 8., 9. és 14. módosítással, amennyiben a 7. cikk (1) és (2) bekezdésében felülvizsgálatot rendel el, amelynek célja a rendelet hatályának a higanyvegyületekre, a higanyt tartalmazó termékekre, a higany, a higanyvegyületek és a higanyt tartalmazó termékek behozatalának tilalmára történő lehetséges jövőbeli kiterjesztése. A 3., 4., 5. és 7. módosítást redundánsnak találták, ezért azok nem képezik részét a közös álláspontnak.

Ártalmatlanítási kötelezettség (2. cikk)

A 2. cikk előírja, hogy a Közösségben a három legfőbb forrásból származó fémhigany a hulladékokról szóló 2006/12/EK irányelvvel összhangban kell ártalmatlanítani.

A 24., 31. és 6. módosítás nem került elfogadásra, mert a Tanács nem találta indokoltnak, hogy a javaslatnak megfelelően előnyben részesítsék a fémhigany tárolásának egy konkrét lehetőségét.

A fémhigany ártalmatlanításának feltételei (3. és 4. cikk)

A közös álláspont 3. cikke a hulladéknak minősülő fémhigany tárolásának lehetőségeit kiterjeszti a mély, föld alatti keményszikla-képződményekre. Ez a kiterjesztés vonatkozik mind az ideiglenes, mind a tartós megoldásokra. A 3. és a 4. cikk további biztonsági követelményeket vezet be a fémhigany tárolására vonatkozóan, és pontosítja a meglévő vonatkozó közösségi jogszabályok e célból történő alkalmazását.

A Tanács egyetért a Bizottsággal abban, hogy a fémhigany tartós tárolása bizonyos feltételek mellett jelentheti a biztonságos végleges ártalmatlanítás lehetőségét, és ezért nem követi a 23., 25., 26., 11., 12. és 15. módosítást. Mindazonáltal a 7. cikk (2) bekezdésével összhangban folytatódik a fémhigany biztonságos ártalmatlanításának lehetőségeire vonatkozó kutatási tevékenységek vizsgálata.

A Tanács nem fogadta el a 41. módosítást, mivel az enyhíti a fémhigany tárolására vonatkozó biztonsági követelményeket. A hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv 2. cikkének g) pontja értelmében az ártalmatlanítandó hulladék egy évnél rövidebb időtartamú tárolása nem minősül hulladéklerakónak. Ezért egy évig terjedő időtartamig nem tilos a folyékony halmazállapotú fémhigany hulladékként történő ideiglenes tárolása, többek között klórgyártó intézményekben, amelyekre a 96/61/EK (IPPC-) irányelv rendelkezéseit kell alkalmazni. Az IPPC-irányelv a létesítmény környezetvédelmi engedélyezését szabályozza, és nem elegendő a fémhigany tárolására vonatkozó biztonsági követelmények biztosítására.

A 4. cikk (3) bekezdése részben megfelel a 28. módosításnak, amennyiben csak a 3. cikk a) és b) pontjában felsorolt létesítményekre vonatkozó követelmények, valamint a hulladéklerakókról szóló irányelv I., II. és III. mellékletében a fémhiganyra vonatkozó átvételi kritériumok elfogadása után engedélyez bármely végleges ártalmatlanítási tevékenységet.

Jelentés és szankciók (5. és 6. cikk)

A Tanács nem fogadta el a különleges higanytárolási alapra, a tagállamok, társaságok és a Bizottság jelentéstételi kötelezettségeinek kiterjesztésére és szigorítására, valamint a tagállamokon belüli tudatosságnövelésre vonatkozó 47., 30., 32., 35., 37., 38., 39., 10., 13., 16. és 18. módosítást, mivel úgy véli, hogy a javasolt követelmények aránytalanok, és feleslegesen növelnék a bürokráciát.

A rendelet rendelkezéseinek megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó 34. és 17. módosítás teljes egészében átvételre került.

IV. KÖVETKEZTETÉSEK

A Tanács úgy ítéli meg, hogy a közös álláspont kiegyensúlyozott, a rendelet célkitűzéseit tiszteletben tartó megoldást jelent. A Tanács várakozással néz a rendelet mihamarabbi elfogadása érdekében az Európai Parlamenttel folytatandó konstruktív tárgyalások elébe.
